

Kriminologické aspekty korupce

Abstrakt

Cílem této práce je provést rozbor vybraných kriminologických aspektů korupce a na základě zjištěných poznatků nabídnout čtenáři jiný, méně obvyklý, úhel pohledu na tyto aspekty. Smyslem této práce je dále zhodnocení, do jaké míry jsou prostředky sloužící k boji s korupcí schopny dosáhnout cíle, pro který byly nebo mají být přijaty.

V první části se zaměřuji na nejednotné vymezování korupce a po demonstraci několika definic extrahuji na základě zjištěných poznatků znaky, které jsou pro korupci typické. Následně podrobuji jednotlivé znaky analýze a ohebnosti. Korupce bývá běžně zaměňována s lobbingem, ve druhé části proto vysvětluji jeho podstatu a důvody proč k tomuto zaměňování dochází. Zásadní roli v tom hrají média, ale i naše politická kultura, když současně postrádáme regulaci lobbingu.

S ohledem na zachycení korupce v trestním zákoníku jsem považoval za nezbytné analyzovat úpravu trestných činů úplatkářství. Ve třetí části se proto věnuji nezbytné souvislosti těchto trestných činů s obstaráváním obecného zájmu a zmiňuji zde judikaturu soudů, kterou je tento pojem vykládán při jeho chybějící legální definici. Zároveň zde zmiňuji i korupci netrestnou. Velkou pozornost však věnuji i nepřevzaté úpravě zvláštní účinné lítosti z trestního zákona. Posuzuji zde, zda jsou jej schopny nahradit jiné postupy a instituty, které byly do zákonné úpravy přijaty. Dospívám přitom k tomu, že nikoliv, jelikož neposkytují pachateli dostatečné jistoty, a tedy ani motivaci pro oznamování korupce.

Čtvrtá část se věnuje vybraným prostředkům boje proti korupci, přičemž byly vybrány takové, které navazují na aspekty zmíněné v dřívějších částech. Na prvním místě tedy etický kodex, jehož vliv na míru korupce se dle mého přeceňuje, jelikož neobstojí ve srovnání s právně závaznými právními předpisy. Pokračuji agentem provokatérem, který je coby excesivní postup orgánů činných v trestním řízení důsledkem latentní povahy korupce. Na závěr se věnuji regulaci lobbingu a jejímu potenciálu ovlivnit vnímání lobbingu a zabránit jeho zaměňování s korupcí.

Klíčová slova: kriminologie, korupce, lobbying